KANUNNIK VON SCHMID'S

Verhalen voor Kinderen

De Goede Broeders

en andere verhalen

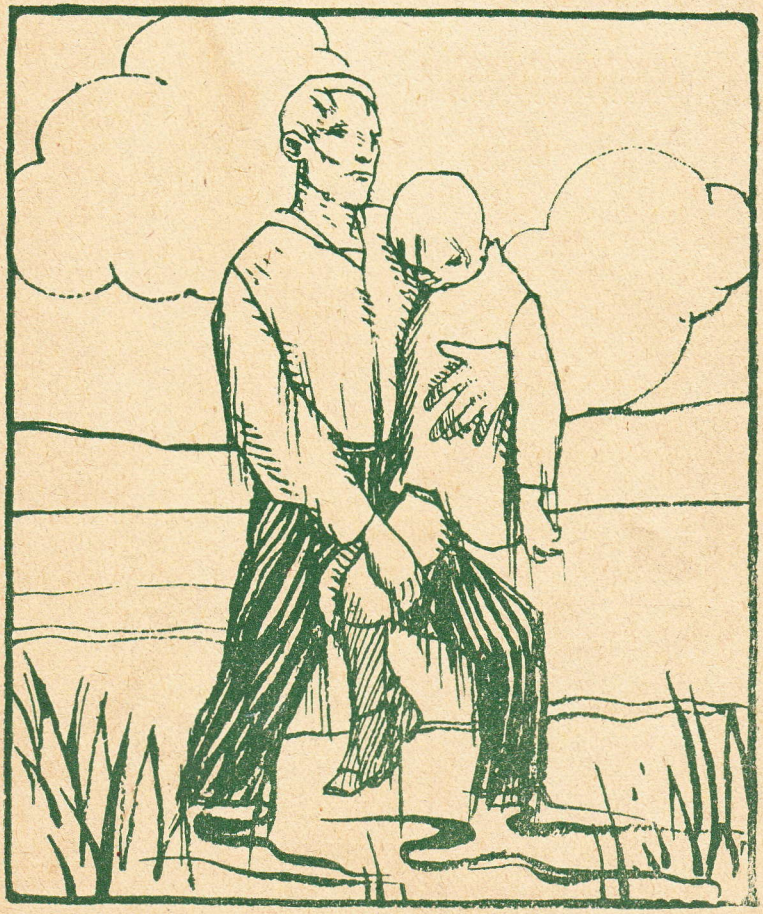

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

VON SCHMID

Kleine Verhalen

voor

Kinderen

L. OPDEBEEK — UITGEVER — ANTWERPEN

DE GOEDE BROEDERS

In den oogsttijd daalden twee stevige jonge lieden den berg af en kwamen naar de vlakte om werk te zoeken. Zij stelden een rijke hoevenaar het volgende voor:

— Wij zullen u helpen heel uw oogst binnenhalen, indien gij ons den kost geeft en bovendien veertig frank betaalt.

— Veertig frank! dat is te veel, antwoordde de hoevenaar. Ik denk dat dertig frank voldoende zullen zijn.

— Neen, hernamen de jonge mannen, wij moeten veertig frank hebben, geene centiem minder, om ons uit de verlegenheid te redden. Zoo gij ons die som niet wilt toestaan, gaan we op staanden voet onze diensten elders aanbieden.

— En waarom hebt gij zooveel geld noodig? vroeg de landbouwer.

— Dat zullen we u zeggen, luidde hun antwoord. Wij hebben te huis een broeder die jonger is dan wij. Hij telt veertien jaren, en het wordt tijd dat hij een ambacht leert. Nu, wij kennen een bekwamen wagenmaker, die er in toestemt hem in zijn werkhuis te nemen, maar onder uitdrukkelijke voorwaarde dat we hem den prijs van het leergeld, veertig frank, vooruit betalen. Zoo'n groote som kan onze oude vader niet vinden. Daarom besloten wij, als de oudsten van het gezin, er op uit te gaan om dit geld te verdienen.

— Welaan, hervatte de hoevenaar, prijs stellend op uw broederliefde, zal ik u de veertig frank geven, indien gij zóó werkt, dat ik tevreden ben over u.

De beide broeders arbeidden met onverdroten ijver en in het zweet van hun aanschijn gedurende de brandende dagen van den oogst. 's Morgens waren ze het eerst te been en 's avonds spraken zij het laatst van rust te nemen.

Toen geheel de oogst voorspoedig binnengehaald was, telde de landbouwer hun de veertig frank voor en zei:

— Gij hebt uw loon als eerlijke jongens verdiend, en ziehier daarenboven voor ieder een vijffrankstuk.

Als 't kroost van d'eigen God zijn alle menschen broeders.
Gaan we altijd, mijdend slechte paân,
Vereenigd langs dezelfde baan,
En God zal ons zijn zegen schenken.

DE ZEER VERSCHILLENDE BROEDERS

I.

Valentijn, die een zeer onbezonnen jongen was, leidde zijn jonge broertje naar de rivier, stapte met hem in een bootje en stiet het ver van den oever. Weldra stiet het bootje, door de kracht van den stroom meegesleept, tegen eene rots midden in de rivier en kantelde op hetzelfde oogenblik. Valentijn kon zwemmen, doch vruchteloos spande hij al zijne pogingen in om op de aan alle kanten steile rots te klimmen, terwijl Philip door den stroom werd weggevoerd.

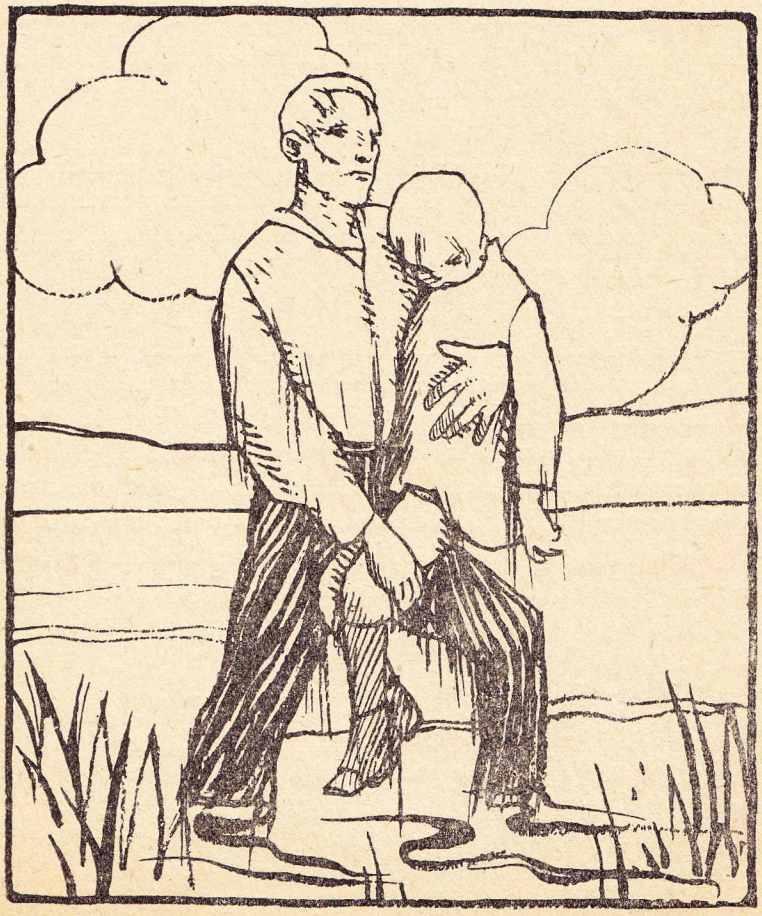

Een visscher, die de kreten der beide kinderen gehoord had, snelde toe, sprong in 't water en zwom met gevaar van zijn eigen leven Philip na. Hij was zoo gelukkig hem te bereiken, bracht hem naar den oever en verheugde zich uit den grond zijns harten hem te hebben gered.

Eer zij hem die moedig zich offert
Voor 't heil van zijn natuurgenoot!
Hij wordt bewonderd en geprezen
Hem reddend van een wissen dood.

II.

Midderwijl de brave visscher kleinen Philip aan een zekeren dood ontrukte, verdronk Valentijn en verdween in de golven.

Intusschen kwamen er verscheidene lieden die in het veld werkzaam waren, naar den oever van de rivier geloopen; zij vroegen den visscher:

— Waarom hebt gij, niet in staat ze beiden te redden, uw leven gewaagd om bij voorkeur dezen hulp te verschaffen? Den ander toch had gij met minder moeite en ook met minder gevaar kunnen redden?

De visscher antwoordde hun:

— Die onbezonnen Valentijn welke ongelukkig verdronk, heeft mij dikwijls visschen en kreeften ontstolen en meer dan eens mijne netten verscheurd; Philip, de goede jongen, bracht me daarentegen, terwijl ik aan het been gewond, mijn beroep niet kon uitoefenen, weken lang bijna elken dag het brood van zijn avondeten en iederen Zondag het geld van zijn kinderlijke vermaken. Hoe kon ik dus anders dan er aan denken eerst een kind te redden dat zoo goed en zoo liefdadig jegens mij geweest is?

Deelen wij in 's naasten lijden en vreezen, —
Wet van den waren kristenmensch. —
Wees liefdrijk voor andren en zij
Zullen 't gewis voor u dan ook wezen.

DE VROME ZUSTER

Kleine Jacob en kleine Anna waren eens beiden alleen te huis. Jacob sprak tot zijne zuster:

— Komaan, laat ons eens zien of er in huis niets lekkers te eten is, en wij zullen er ons aan te goed doen.

Anna antwoordde hem:

— Indien gij me op eene plaats brengen kunt waar niemand ons zien kan, zal ik u vergezellen.

— Nu, hernam Jacob, we zullen in de melkerij gaan en er een heerlijke kom room eten.

— O! neen, bracht Anna hiertegen in, onze buurman die hout kapt in de straat, zou ons gemakkelijk kunnen bespeuren.

— Gij hebt gelijk, zei Jacob. Maar hoor eens, kom mee naar de keuken. Ik weet dat er in de vliegenkast een volle pot honing staat. We zullen er ons brood in soppen.

— Ook daar, merkte het kleine meisje op, zullen wij worden bespied en wel door de buurvrouw die aan haar venster zit te spinnen.

— Dat is waar, gaf de kleine jongen toe; begeven we ons dan naar den kelder, waar uitmuntende appels liggen en waar het zoo donker is dat zeker niemand er ons zien zal.

Nu hervatte Anna:

— O, mijn lieve Jacob, meent gij werkelijk dat in den kelder niemand ons kan zien? Weet gij dan niet dat er daarboven een oog is hetwelk door de muren en de diepste duisternis heendringt?

Bij het vernemen van die woorden werd Jacob door vrees aangegrepen en hij riep:

— Ha! gij hebt gelijk, lieve Anna. Het oog van God ziet ons zelfs op die plaatsen waar wij voor alle menschelijke blikken verborgen zijn. Wachten wij ons daarom kwaad te doen, waar we ons ook bevinden.

Anna voelde zich zeer gelukkig nu zij bemerkte dat Jacob zonder dralen gehoor gaf aan de woorden die ze hem zooeven toesprak en zij overhandigde hem een schoon prentje uit haar kerkboek. Op dat prentje was het oog van God, met stralen omringd afgebeeld en daarboven las men het versje:

« Op welke plaats wij zijn des daags of in den nacht,
Gods alziende oog houdt steeds op ons de wacht. »

DE TWEE VERKLEEFDE ZUSTERS

Eene dame die zeer rijk en kinderloos was, had een arme wees als hare dochter aangenomen. Het jonge meisje was zeer vroom, leerzaam, vlijtig en steeds vriendelijk en opgeruimd.

Zekeren dag zei haar de dame:

— Omdat gij zoo braaf zijt, Theresia, zal ik u tegen het aanstaande Kerstfeest een nieuw kleed geven. Ik heb er met de winkelierster reeds over gesproken. Daar, neem dit geld en haal er de vereischte ellen van dat schoone hemelblauwe merinos waarvan ge zooveel houdt.

Dit zeggende, gaf de dame haar verscheidene vijffrankstukken. Doch het geld beziende, antwoordde Theresia·

— Ha! teerbeminde moeder, ik heb kleedjes genoeg. Maar mijne zuster Francisca is er ver af zoo gelukkig te wezen als ik. Zij is slecht gekleed en zou misschien bedroefd zijn, indien ze mij wederom met een nieuw kostuum ontmoette. Zoudt gij me willen toestaan haar een gedeelte van dit geld te zenden? Zij bemint me zoo innig, gij weet het; toen ik ziek was kwam ze op staanden voet en verpleegde mij tot het einde toe.

— Uitmuntend kind, sprak nu de dame, schrijf uwe zuster en noodig haar uit u te bezoeken. Gij zult beiden een nieuw kleed ontvangen; en vermits gij elkander dezelfde genegenheid toedraagt, wil ik dat gij een kleed van dezelfde stof en dezelfde kleur hebben zult.

De reine en zachte hand der broederlijke liefde
Die harten samenbindt, door teederheid vereend,
Wordt vastgestrengeld door God zelven.
Bemint elkander dus, o kinderen, welgemeend.

DE VROME GROOTMOEDER

Tijdens den jongsten oorlog verkeerden de bewoners van een eenzaam huis in groote ongerustheid; want bij het aanbreken van den avond vernamen zij dat de vijand in aantocht was.

Eindelijk werd het volkomen duister en ieder oogenblik hoorde men kanonschoten weergalmen, terwijl men aan den horizont een rooden schijn als bloed in de wolken zag afstralen; 't was het licht der branden welke de vijanden in de naburige dorpen stichtten. Wijl men in het midden van den winter was, neep de koude verschrikkelijk en de wind loeide met ongewone hevigheid. De goede lieden vreesden dat men hun huis plunderen en hen juist op het guurste tijdstip van het jaar uit hunne woning verjagen zou.

De vrome en oude grootmoeder alleen wanhoopte niet en lei veel moed en een volkomen vertrouwen op God aan den dag. Zij had haar oude kerkboek in de hand en las hare kinderen en kleinkinderen een gebed voor, waarin deze woorden voorkwamen: « Gewaardig u, o Heer, een hechten muur op te trekken om de vijanden van deze woning verwijderd te houden. »

Een van hare kleinkinderen, dat aandachtig geluisterd had, vroeg haar:

— Is het niet te veel gevergd van den goeden God hem te verzoeken een muur om ons huis te bouwen? Kan men hem in een gebed onmogelijke dingen vragen?

— Den zin dien ik u zooeven voorlas, mijn kind, antwoordde hem de grootmoeder, behoort gij niet naar de letter op te nemen. Hij beduidt: « God gewaardige zich ons zoo tegen de vijanden te verdedigen alsof ons huis met een muur omringd ware. » Meent gij evenwel dat zoo God werkelijk een muur wilde bouwen om ons te beschermen, hem zulks onmogelijk wezen zou?

De nacht verstreek zonder dat de vijandelijke soldaten het huis waren genaderd. Men was er in hooge mâte over verwonderd. Doch toen men 's anderendaags 's morgens het waagde 't hoofd buiten de deur te steken, bemerkte men dat de sneeuw aan den kant waarlangs de vijanden gekomen waren, door den wind voortgezweept en dermate opgehoopt werd, dat ze een waren muur vormde die hen verhinderde voort te rukken.

Geheel het gezin bracht God dan ook zijn dank. De grootmoeder sprak daarop:

— Gij ziet het, God heeft zelf den muur opgericht welke de vijanden belette ons huis te naderen. Hij is goed en barmhartig en eindeloos vindingrijk om middelen te bedenken tot redding

van hen die in nood verkeeren. Wachten wij ons dus aan moedeloosheid en wanhoop toe te geven. Ik althans ben doordrongen van deze waarheid:

Alles is mooglijk bij God, onzen Heer.
Hij velt, zoo 't hem lust, de slechten terneer.
Wie dus op God vertrouwt,
Heeft op geen zand gebouwd.

DE EDELKNAAP

Een jonge edelknaap, met name Augustus, werd aangeduid om gedurende den nacht in de voorkamer van den koning de wacht te houden. Die nacht nu belde de koning, die niet slapen kon, met het doel om zich een boek te laten brengen.

Maar Augustus was in een diepen slaap gevallen, en hij hoorde den klank der bel niet. De koning belde nog verscheidene malen en telkens luider; doch wat hij ook deed, er daagde niemand op. Eindelijk verliet hij zijn slaapvertrek en trad in de voorkamer.

Augustus, die nog zeer jong was, ontwaakte niet uit zijn vasten slaap. Hij zat vóór een lessenaar waarop eene kaars brandde, en vóór hem lag een nog niet geheel voltooide brief.

De koning las den brief, welke aldus begon:

« Lieve moeder, reeds den derden nacht ben ik belast met
» voor de andere kapjonkers de wacht te houden. Ik ben zoo
» vermoeid dat het mij bijna onmogelijk is, staande te blijven.
» Maar ik verheug me op deze wijze in enkele weken vijftig
» frank te hebben verdiend. Ik haast mij ze u toe te zenden,
» opdat ze u eenige verlichting in uw behoeftige omstandig-
» heden verschaffen. »

Deze trek van kinderlijke liefde was den koning bijzonder aangenaam; hij haalde in zijn kabinet een rol goudstukken en liet ze zachtjes in den rokzak van dien goeden zoon glijden, overtuigd als hij was dat Augustus dit geschenk voor zijne moeder bestemmen zou. Daarop begaf hij zich ter ruste.

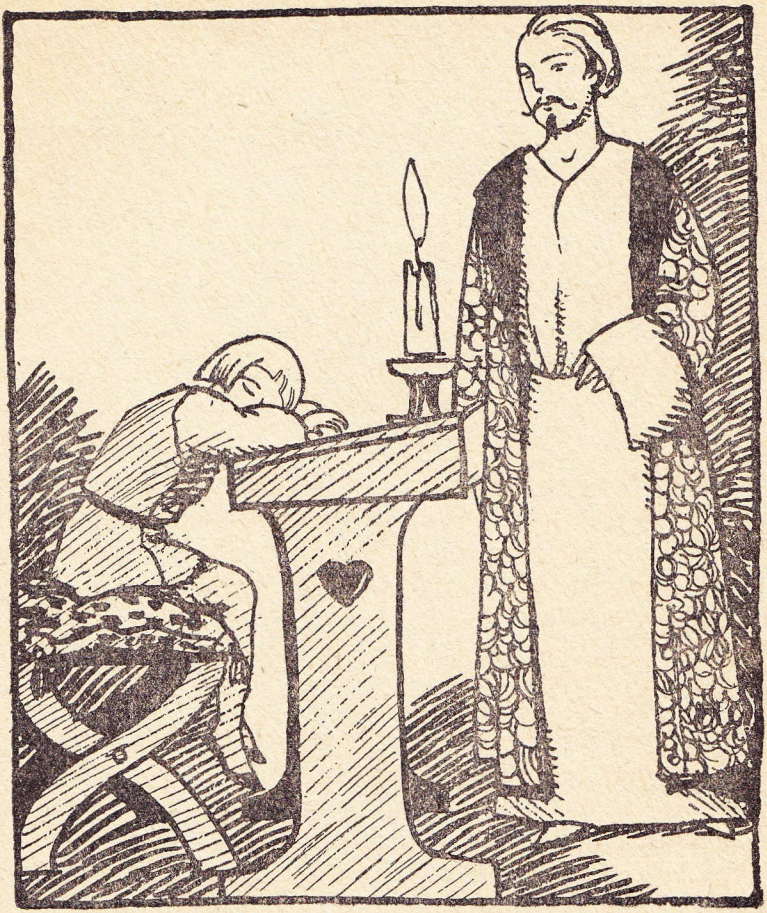

Bij zijn ontwaken, de rol goudstukken in zijn zak vindend, begreep de jonge edelknaap onmiddellijk welke hand hem dit rijke gift had bezorgd. Toen de koning 's morgens zijne slaapkamer verliet, wierp Augustus zich dan ook aan zijne voeten, bedankte hem voor dat prachtige geschenk en vroeg hem vergiffenis voor zijn plichtverzuim met aan den slaap te hebben toegegeven.

De koning prees de kinderlijke liefde van den braven jongen man, en van dat oogenblik af stelde hij het grootste vertrouwen in hem. Later verhief hij hem tot de hoogste waardigheden. Wat Augustus betreft, hij bekleedde de verschillende

ambten die hem werden opgedragen met de stiptste nauwgezetheid uit godsvrucht en gehechtheid aan den koning.

De liefde die in 't kind voor zijn ouderen brandt,
Die liefde zoo teer en zoo edel,
Gevoelt het evenveel trouwe
Voor God en vorst en vaderland.

DE GELUKKIGE HERDER

Een jonge en vroolijke herder liet op een schoonen herfstmorgen zijn kudde in een met bloemen getooide en tusschen boomrijke bergen ingesloten vallei grazen. Hij was bijzonder opgeruimd en deed niets dan zingen en springen. De prins die over het gewest regeerde en in den omtrek van deze bloeiende vallei op jacht was, zag den jongen herder, verzocht hem nader te komen en sprak hem aldus toe:

— Waarom zijt ge toch zoo vroolijk, mijn vriendje?

Het kind dat den prins niet kende, antwoordde hem:

— En waarom zou ik niet vroolijk wezen? Onze vriendelijke prins is niet rijker dan ik.

— Zou dat waar zijn? zei de prins. Komaan, vertel me dan eens waarin uwe rijkdommen zooal bestaan.

De kleine herder gaf hierop ten antwoord:

— De zon die gij daar hoog in dien schoonen blauwen hemel ziet, glanst even lustig voor mij als voor den prins. De berg en de vallei prijken zooveel voor mij als voor hem met groen en bloemen. Mijn beide handen zou ik voor tweemaal honderd duizend frank niet afstaan en mijn beide oogen zijn voor al de rijkdommen van den prins niet te koop. Voorts heb ik alles wat ik wenschen kan; want mijne verlangens gaan niet boven mijne behoeften. Ik eet dagelijks zooveel het mij lust, ik ben behoorlijk gekleed en ontvang jaarlijks voor mijn moeite en werk zooveel geld als ik noodig heb. Kunt gij nu zeggen dat de prins rijker is dan ik?

De goede prins glimlachte. Daarop maakte hij zich bekend en sprak:

— Gij hebt gelijk, mijn kleine vriend, en gij kunt zeggen dat de prins zelf u gelijk gaf. Behoud steeds uw gelukkige vroolijkheid.

Tevredenheid gaat den rijkdom te boven.
't Is een geluk, onuitsprekelijk groot.
Vreugde bevat zij en wijsheid in nood,
En door haar smaakte de herder meer heil dan een koning

DE RENTMEESTER VAN DEN KONING

Een koninklijke rentmeester werd bij zijn heer beschuldigd de fondsen van het rijk te verduisteren en het geld benevens de kostbare voorwerpen die hij ontvreemde, in een ander aardsche plaats te verbergen.

De koning begaf zich naar het paleis dat zijn rentmeester bewoonde, liet zich de ijzeren deur aanwijzen en beval dat men die voor hem openen zou. Doch hoe groot was zijne verbazing toen hij de onderaardsche plaats binnentrad? Hij zag er niets dan de vier muren, een ruwe tafel en een stoel met strooien mat. Op de tafel lagen een veldfluit, een herdersstaf en een broodzak, en door het eenige venster dat deze plaats verlichtte, rustte het oog op groene weiden en met hout begroeide bergen.

De verwondering van den koning opmerkend, zei de rentmeester hem:

— In mijne jeugd hoedde ik de schapen en gij, o mijn koning, riept mij aan uw hof. Nu, dagelijks vertoef ik een uur in deze onderaardsche plaats en ik verheug me bij de herinnering aan mijn eerste beroep, terwijl ik de liederen herhaal die ik weleer bij mijne schapen, ter eere van den Schepper zong. Eilaas! hoe arm ik toen was, ik voelde mij gelukkiger binnen het beperkte terrein van mijn vader dan ik nu ben in dit paleis te midden van de rijkdommen, waarmede uwe gunst mij overladen heeft.

Een deugdzaam harte, steeds tevreden
Met 't eenmaal door den goeden God
Voor zich ontvangen levenslot,
Schenkt meer oprecht geluk dan schatten hier beneden.

DE KLEINE MANDENMAKER

De ouders van jongen Eduard bezaten een groot fortuin. Vertrouwend op de rijkdommen welke hij eens erven moest, wilde hij niets leeren. Maar kleine Jacob, het kind van een behoeftig gezin uit den omtrek, lei veel ijver aan den dag om zich in het ambacht van mandenmaker te oefenen.

Eens was Eduard op den oever van de rivier uit tijdverdrijf aan 't visschen met de lijn. Jacob bevond zich niet ver van daar; hij had een bussel rieten strengels afgesneden en maakte aanstalten om hem naar huis te brengen. Doch op hetzelfde oogenblik maakte een bende achter de boomen verscholen zee-

roovers zich van de beide kinderen meester en sleepte hen naar een schip om ze mee te nemen en als slaven te verkoopen.

Nauwelijks waren de roovers in zee gestoken, of er kwam een vreeselijke storm op die het vaartuig voortzweepte en tegen de rotsen van een afgelegen eiland verbrijzelde. Alleen de beide kinderen bereikten den oever van het eiland dat door zeer wilde negers bewoond werd.

Jacob dacht dat zijne kunst hem misschien bij hen genade zou vinden. Hij nam dus zijn mes uit den zak, sneed eenige stengels riet af en begon een lief korfje te vlechten. Inmiddels kwamen er verscheidene negers, mannen, vrouwen en kinderen naar hem toe en bezagen hem met levendige nieuwsgierigheid.

Toen het korfje gereed was, overhandigde hij het hem, die het hoofd scheen te zijn. Nu gaven al de negers, grooten en kleinen, den wensch te kennen, zulk een korfje te bezitten. Zij gaven Jacob eene door vruchtboomen beschaduwde hut, ten einde hij op zijn gemak zou kunnen werken, en beloofden hem bovendien voor overvloedige proviand te zullen zorgen.

Vervolgens wilden zij dat ook Eduard een korfje maken zou. Maar toen zij zagen dat hij daartoe onbekwaam was, overlaadden ze hem met slagen; misschien zouden ze hem zelfs hebben gedood, indien Jacob niet voor hem gesproken had. In elk geval bevolen zij Eduard zijn fluweelen jasje aan Jacob af te staan en diens groven kiel aan te trekken, hem als knecht te dienen en het riet te snijden dat de kleine mandenmaker noodig had om korfjes te vlechten.

Wie zich een handwerk eigen maakt,
Behoeft voor de armoe niet te vreezen.
Waar in de wereld hij moog wezen
Alom verdient hij 't daaglijksch brood.

DE KLEINE VISSCHER

Dionysius, een zeer onbezonnen knaap, sloop eens met het voornemen een visch te stelen, heimelijk naar een vijver die overvloedig voorzien was en niet ver van het dorp lag. Hij stak

den arm zoo diep hij kon in het water en tastte geruimen tijd er in rond.

— Ha! riep hij, daar heb ik eindelijk een prachtigen visch, dat is ten minste een paling.

Hij trok den arm terug en zag een afzichtelijke waterslang om zijne hand kronkelen. Hevig verschrikt, slaakte hij een

kreet, wierp de slang in den vijver terug en wilde vluchten. Doch zich omkeerend, werd hij opnieuw door vrees bevangen; want hij stond tegenover Jacob, den ouden visscher, wien de vijver toebehoorde.

— Ditmaal, zei hem de visscher, is de dubbele angst waaraan gij ten prooi waart, mij voldoende. Maar onthoud ten min-

ste deze goede les van een grijsaard. Heb steeds evenveel afschuw van oneerlijk verkregen goed als van een venijnig kruipdier; een gestolen visch wordt altijd een slang in de hand van den dief. Want

De diefstal is een vreeslijke ondeugd;
Wee hem die daartoe overgaat!
Het goed, oneerlijk aangeworven,
Verschaft ons nimmer baat.

DE LUIE DIENSTMEIDEN

Een werkzame huishoudster was gewoon hare dienstmeiden elken morgen, bij het eerste kraaien van den haan te wekken, opdat ze aan 't werk zouden gaan. Woedend op den haan, sneden de dienstmeiden hem den kop af om langer te kunnen slapen. Doch de huishoudster die onvast sliep en na den dood van den haan niet meer wist hoe laat het was, wekte hare bedienden van toen af elken morgen nog vroeger, namelijk zelfs omstreeks middernacht.

Met een gering bezwaar te heffen,
Zal men wel eens een erger treffen.

DE KLEINE VERWAANDE

Op een Zondag morgen kwam Philippina, die haar schoonste kleed had aangetrokken, op den drempel van haar huis. Juist sprak een vreemdeling met haren buurman.

— O, wat is ze schoon en bekoorlijk! Wat is ze frisch en rozig!

In den waan dat hij haar bedoelde, maakte Philippina een vriendelijke buiging en bedankte hem met een niet minder vriendelijken glimlach voor zijn vloeiende ontboezeming.

Maar de buurman zeide haar:

— Niet tot u, ijdele en bleeke kind, waren die woorden gericht, maar tot de schoone roos die op uw gordel stak. Die roos is de eerste welke wij dit jaar zagen.

Steeds maakt ons ijdelheid tot een verblinden zot
Ten aanzien van ons zelven.
Edoch men oogst hetgeen men zaaide,
Dat is belachlijkheid en welverdienden spot.
